

Notitie

van Stichting Pesticide Action Network Netherlands

Inz. Behandeling van het bezwaar dat PAN Nederland bij Ctgb heeft ingediend tegen het besluit van 4 februari 2022 tot toelating van het middel BELEM 0.8 MG.

Zitting van de bezwarencommissie

12 oktober 2022, 10.00 uur

1. PAN Nederland heeft bezwaar tegen de toelating van het middel BELEM 0.8 MG vanwege de zeer toxische eigenschappen daarvan. Ctgb vindt de bezwaren ongegrond, omdat:
  - a) het gaat om een toelating op basis van een eerdere toelating in de lidstaat Oostenrijk; Nederland moet die toelating erkennen, behoudens de uitzondering van art. 36 lid 3;
  - b) er volgens Ctgb geen redenen zijn om de toelating in Nederland te weigeren of specifieke restricties aan het gebruik op te leggen;
  - c) de bezwaren van PAN zich eigenlijk richten tegen de werkzame stof Cypermethrin, die in de procedure m.b.t. het gewasbeschermingsmiddel niet meer ter beoordeling staat;
  - d) uit de risicobeoordeling blijkt dat de gevaren aanvaardbaar zijn.
2. Over de vraag hoe ver de toetsing door de Nederlandse autoriteit, en later de bestuursrechter mag gaan na een buitenlandse toelating, heeft het CBB een vraag gesteld aan het Europese Hof in een geschil tussen PAN en Ctgb over het middel Closer:

Heeft de betrokken lidstaat, die op grond van artikel 36, tweede lid, van Verordening 1107/2009 over de toelating van een gewasbeschermingsmiddel beslist, ruimte om af te wijken van de beoordeling van de zonaal rapporterende lidstaat die op grond van artikel 36, eerste lid, van Verordening 1107/2009 de aanvraag heeft onderzocht, en zo ja, wat is die ruimte?

Het CBB stelt dan als volgende vraag (kort weergegeven):

als er geen, of zeer beperkte ruimte is, op welke manier wordt dan invulling gegeven aan het recht op een doeltreffende voorziening in rechte, als bedoeld in artikel 47 van het Handvest?

3. Kortom, het CBB is er helemaal niet zo zeker van dat (in dit geval) Nederland geen, of slechts beperkte ruimte zou hebben om het besluit uit Oostenrijk te toetsen. Dat zou immers betekenen dat een partij als PAN geen mogelijkheid zou hebben op een nuttige manier naar de rechter te gaan. Wat volgens art. 47 van het Europees Handvest wél moet kunnen.
4. Los daarvan vindt PAN, dat er wel degelijk redenen zijn om art. 36 lid 3 toe te passen. Ctgb houdt in haar verweer een verhaal over klimatologische omstandigheden en beweert dat de verschillen tussen Nederland en Oostenrijk die PAN heeft opgesomd, niet relevant zijn. Die zijn wél relevant; art. 36 lid 3 heeft het immers over *specifieke omstandigheden in verband met milieu of landbouw* die aanleiding kunnen zijn om te weigeren, of om voorwaarden te stellen. De omstandigheden die PAN in het bezwaarschrift heeft opgesomd, gaan over milieu en landbouw. (Grote hoeveelheid oppervlaktewater, veel drainage,

doorlaatbare bodem, veel landbouw dicht op elkaar, door harde winden gevaar voor verwaaiing aan grondgebonden cypermenthrin, vele zeer kwetsbare zandgronden. Het Ctgb had hiernaar onderzoek moeten doen.

De genoemde verschillen in milieuomstandigheden komen tot uiting in het rapport van de European Environment Agency gepubliceerd op januari 2022 duidelijk tot uiting. In Nederland overschrijdt 56% van het oppervlaktewater de norm voor pesticiden; in Oostenrijk 13%.

5. PAN wijst op art. 12 van richtlijn 2009/128/EG (over gemeenschappelijke actie ter verwezenlijking van duurzaam gebruik van pesticiden). Volgens dat artikel moeten de lidstaten ervoor zorgen dat het gebruik van pesticiden in specifieke gebieden wordt geminimaliseerd of verboden. Het artikel noemt dan als specifieke gebieden:

a) gebieden die door het brede publiek of door kwetsbare groepen worden gebruikt, zoals parken, openbare tuinen, sport- en recreatieterreinen, schoolterreinen en speelplaatsen en gebieden nabij zorginstellingen;

b) aangewezen gebieden o.g.v. de Habitatrictlijn of de Vogelrichtlijn.

Ctgb moet bij toelating van dit zeer toxische middel dus in ieder geval voorschrijven, dat het niet in, of nabij deze gebieden mag worden toegepast.

Ctgb zal misschien tegenwerpen dat zij niet “de lidstaat Nederland” is. Maar dit artikel is zo duidelijk, concreet en dwingend, dat het rechtstreekse toepassing heeft. En dan moet Ctgb, als de autoriteit die voorschriften kan stellen bij de toelating, dit dus toepassen.

6. Ook over de vraag, in hoeverre het gewasbeschermingsmiddel (en dus niet alleen de werkzame stof) moet worden getoetst aan de actuele stand van wetenschap en techniek, heeft het CBB een vraag aan het Europese Hof gesteld. In de zaak m.b.t. het middel Dagonis vraagt CBB, kort weergegeven,

of een eigenschap die bij de toelating van de werkzame stof is getoetst, níet meer hoeft te worden getoetst bij de toelating van het gewasbeschermingsmiddel. Het CBB wijst daarbij op art.29, eerste lid sub e, waaruit voortvloeit dat het gewasbeschermingsmiddel moet worden getoetst aan de stand van de wetenschappelijke en technische kennis.

7. Ook hier is het CBB dus helemaal niet overtuigd van het standpunt van Ctgb (dat die toetsing niet meer hoeft plaats te vinden als die in het verleden al is uitgevoerd bij de werkzame stof). De vindplaatsen van beide zaken staan in voetnoot 12 van het verweerschrift van Ctgb. Over deze vraagpunten zal uw commissie zich zelfstandig een oordeel moeten vormen, tenzij u de antwoorden van het Europese hof wilt afwachten.
8. Sinds 2013 is Cypermethrin een prioritaire stof als bedoeld in de Kaderrichtlijn Water 2000/60 (nummer 41 in bijlage X), en bovendien een “niet toetsbare stof”. Het op de markt brengen van een dergelijk stof is in strijd met artikel 29, lid 1 sub g. De detectiegrens ligt vele malen hoger dan de Europese milieukwaliteitsnorm EQS uit de KWR voor oppervlaktewater. Daar waar Cypermethrin wél wordt aangetoond, ligt de concentratie meteen vele malen

hoger dan die grenswaarde. Dergelijke stoffen zouden überhaupt niet moeten worden toegelaten, omdat we niet kunnen vaststellen wáár overal de grenswaarde wordt overschreden. Dat volgt uit het voorzorgsbeginsel, en dat is hier van toepassing.

9. PAN heeft gewezen op de gevaren van drainage, typerend voor Nederland. In 2027 moet het oppervlaktewater aan de kwaliteitseisen van de KRW voldoen. Art. 44 van Verordening 1107/2009 schrijft voor, dat de toelating van een gewasbeschermingsmiddel moet worden heroverwogen, als dit een belemmering vormt voor het behalen van de KRW doelen. Uit niets blijkt, dat Ctgb daaraan heeft getoetst. PAN vindt dat als deze belemmering een reden is voor heroverweging en intrekking, hier óók naar moet nu al worden gekeken bij de toelating. Het is immers onzinnig om iets toe te laten, wat in aanmerking voor heroverweging en intrekking.
10. Voor toetsing aan art 44 en dus aan de KRW doelen is aanleiding, nu de prioritairere stof Cypermethrin, als het wordt aangetoond, overal de MAC/MKN en de JG-MKN minstens vijfmaal overschrijdt. De MAC voor cypermethrin wordt tot 33 keer overschreden en de JG-MKN tot 250 keer (Bestrijdingsmiddelenatlas metingen van 2019). Het is zeer aannemelijk dat door het Ctgb genoemde aantal overschrijdingen van respectievelijk 6 en 7 (pagina 27 van het registration report) slechts het topje van de ijsberg is en dat het in werkelijkheid om honderden overschrijdingen gaat!
11. Richtlijn 2009/128, Artikel 11(c) pesticiden vraagt om het instellen van passende bufferzones tot aan water. Nederland adviseert een bufferzone voor de meeste gevallen van 50 cm. Dit is volstrekt onvoldoende. Het Efsa (panel PPP 2013) adviseert echter aanmerkelijk bredere bufferzones van minstens 5 meter tot 20 meter. Het Ctgb heeft bij de toelating de bevoegdheid via gebruiksvoorschriften cypermethrin in bufferzones met passende afmetingen voor de bescherming van aquatische niet-doelwitwaterorganismen, oppervlaktewater en grondwater vast te leggen. Zelfs deze eenvoudige maatregel wordt door het Ctgb niet toegepast.
12. Pan heeft gewezen op de hormoon ontregelende eigenschappen van Cypermethrin. In de Efsa peer review (2018) wordt erkend dat cypermethrin endocrien-gemedieerde activiteit vertoont, Er is veel onafhankelijke literatuur die op hormoon versturende eigenschappen van cypermethrin aantoont. Het Ctgb had dit bij de toelating van BELEM 0.8 MG moeten onderzoeken. Artikel 4 eist dat residuen van gewasbeschermingsmiddelen geen schadelijke effecten op de menselijke gezondheid en milieu mogen hebben. Het Ctgb laat een stof toe waar niet van vaststaat dat er GEEN schadelijke effecten zijn.

SLOT

Om deze redenen vindt PAN dat Ctgb haar besluit moet intrekken.

Als intrekking volgens uw commissie te ver zou gaan, moet het besluit in ieder geval worden aangepast, zodat er voorwaarden aan het gebruik van BELEM 0.8 MG worden gesteld, waarmee het gebruik in specifieke gebieden (in nabijheid van kwetsbare gebieden en bestemmingen) en in, of in de nabijheid van Natura 2000 gebieden wordt verboden. Verder moeten de gevaren voor uitspoeling naar water geheel worden ingedamd.